

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Το δικό μας λεξικό»

ΓΟΥΡΝΙΚΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάκια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Το δικό μας λεξικό

Δημιουργός

Μαργαρίτα Γουρνίκη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Δημοτικού | Γ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Αύγουστος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Β΄ Δημοτικού», τεύχος β΄, ενότητα 11: *Τι βιβλίο είναι αυτό;*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

14-17 ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: διαδικτυακά λεξικά

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να γνωρίζουν να ανοίγουν και να κλείνουν αρχεία, να γράφουν στον κειμενογράφο, να αντιγράφουν και να επικολλούν επιλεγμένα κείμενα και

εικόνες, να χρησιμοποιούν με ευχέρεια το ποντίκι, να γνωρίζουν τη βασική χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων και να περιηγούνται στο διαδίκτυο.

Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος/η με τη χρήση όλων των παραπάνω, με τη χρήση του διαδικτύου και των διαδικτυακών λεξικών που προτείνονται στο σενάριο καθώς και με τα δύο βασικά προγράμματα του Microsoft Office: τον κειμενογράφο και το πρόγραμμα παρουσιάσεων.

Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει είτε οργανωμένο εργαστήριο πληροφορικής είτε έναν φορητό υπολογιστή για κάθε ομάδα, πρόσβαση στο διαδίκτυο και διαδραστικό πίνακα ή μηχανήμα προβολής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Ορισμένες δραστηριότητες του 2ου φύλλου εργασίες αντλούν από προτάσεις του λεξικού: Ευθυμίου, Α., κ.ά. 2009. *Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού. Το Πρώτο μου Λεξικό*. έκδοση Γ'. Αθήνα: ΟΕΒΔ. σ. 7.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο σενάριο «Το δικό μας λεξικό» οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση του έντυπου και ψηφιακού «Εικονογραφημένου Λεξικού Α', Β', Γ' Δημοτικού», των διαδικτυακών λεξικών «Λεξικό νεοελληνικής γλώσσας Α'- Γ' Δημοτικού» και «Λεξικό της κοινής νεοελληνικής» καθώς και με το γλωσσικό εργαλείο «Λεξισκόπιο». Μαθαίνουν να αναζητούν γρήγορα και αποτελεσματικά τις λέξεις που τους ενδιαφέρουν, να διακρίνουν τους ορισμούς από τα παραδείγματα και να βρίσκουν συνώνυμα και αντίθετα. Στο τέλος, γίνονται δημιουργοί του δικού τους λεξικού, το οποίο εμπλουτίζουν με νέες λέξεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ένα από τα βασικότερα εργαλεία που χρησιμοποιούμε στη διδασκαλία της γλώσσας είναι το λεξικό. Για να εξοικειωθούμε με τη χρήση του και τη γρήγορη αναζήτηση λέξεων, υπάρχουν αρκετές στρατηγικές, διαφορετικές για κάθε είδος λεξικού (έντυπο, ψηφιακό, διαδικτυακό). Στόχος του σεναρίου είναι να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τη χρηστική αξία του λεξικού και να μάθουν στρατηγικές γρήγορης και αποτελεσματικής αναζήτησης πληροφοριών. Πιο αναλυτικά οι στόχοι παρουσιάζονται παρακάτω.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν διάφορα λεξικά (έντυπα, ψηφιακά, διαδικτυακά).
- Να μάθουν να βρίσκουν τον ορισμό, παραδείγματα και τα συνώνυμα ή/και τα αντίθετα λέξεων από διαφορετικές πηγές.
- Να μάθουν να αναζητούν τις πληροφορίες που χρειάζονται από διαφορετικούς ιστότοπους.
- Να μάθουν να συνεργάζονται για την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- Να μάθουν να διακρίνουν τους ορισμούς από τα παραδείγματα.
- Να μάθουν να γράφουν τον ορισμό μιας λέξης.
- Να μάθουν να γράφουν παραδείγματα χρήσης μιας λέξης στον λόγο.
- Να εξοικειωθούν με την αλφαβητική ταξινόμηση.
- Να μάθουν να αναζητούν γρήγορα λέξεις.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση των επιθέτων.

- Να εξοικειωθούν με την κλιτική μορφή των λέξεων.
- Να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο.
- Να μάθουν να διατυπώνουν μια ιδέα με σαφήνεια.
- Να μάθουν να αναγνωρίζουν τα σύμβολα ενός λεξικού.
- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο.
- Να καλλιεργήσουν τον γραπτό τους λόγο.
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά, γρήγορα και σωστά ένα λεξικό.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- Να εξοικειωθούν με τη χρήση του κειμενογράφου του Microsoft Office.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων του Microsoft Office.
- Να μάθουν να δημιουργούν ένα αρχείο παρουσιάσεων για συγκεκριμένο σκοπό.
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά ένα διαδικτυακό λεξικό.
- Να δημιουργήσουν ένα λεξικό.

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη συγγραφή του σεναρίου ήταν οι στόχοι της 11ης ενότητας *Τι βιβλίο είναι αυτό;* («Γλώσσα Β΄ Δημοτικού»), σύμφωνα με τους οποίους οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν να αναζητούν γρήγορα λέξεις στο λεξικό τους, να ξεχωρίζουν τους ορισμούς από τα παραδείγματα, να φτιάχνουν ορισμούς, να φτιάχνουν το δικό τους λεξικό κ.ά.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με την 11η^η ενότητα *Τι βιβλίο είναι αυτό;* («Γλώσσα Β' Δημοτικού»), αλλά και με όλες τις ενότητες του βιβλίου της Γλώσσας Β' Δημοτικού, στις οποίες είναι απαραίτητη η χρήση λεξικού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο διδακτικό σενάριο αξιοποιούνται:

- Το πρόγραμμα παρουσιάσεων (PowerPoint) του Microsoft Office, για τη δημιουργία λεξικού και την εφαρμογή δραστηριοτήτων από τους μαθητές.
- Ο κειμενογράφος (Word) του Microsoft Office, για τα φύλλα εργασιών.
- Συγκεκριμένα διαδικτυακά λεξικά ως πηγή εύρεσης και άντλησης πληροφοριών.

Κείμενα

Από το σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Β' Δημοτικού»

«[Λύκος](#)», ενότητα 24 *Να σου πω τι έμαθα;*, γ' τεύχος, σ. 70

Ιστοσελίδες

[Βικιπαίδεια](#), ελεύθερη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια

[text2mindmap](#), διαδικτυακό λογισμικό για εννοιολογική χαρτογράφηση

Λεξικά

[Βικιλεξικό](#), ελεύθερο διαδικτυακό λεξικό

[Το μικρό μου λεξικό 1,2,3,4](#), ΕΚΠΑ: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Αθήνα: 2007, στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

[Εικονογραφημένο Λεξικό: Λέξεις και Εικόνες](#), ΕΚΠΑ: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Αθήνα: 2004, στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

[Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού](#), από το Ψηφιακό Σχολείο.

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#), από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

[Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#), από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

[Λεξικό](#), διαδικτυακό γλωσσικό εργαλείο από τη NeuroLingo.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Ενότητα 1: Τι βιβλίο είναι αυτό; (1 ώρα)

Με αφορμή τον τίτλο της ενότητας 11, «Τι βιβλίο είναι αυτό;» (Γλώσσας Β΄ Δημοτικού, β΄ τεύχος) καθώς και τον προοργανωτή της ενότητας (ό.π., σ. 24), όπου οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν οπτικά μια σελίδα λεξικού, η ολομέλεια διερευνά ποια στοιχεία διαφοροποιούν ένα λεξικό από τα υπόλοιπα βιβλία και κυρίως από τις εγκυκλοπαίδειες. Για να γίνει κατανοητή η διαφοροποίηση, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει στη μεγάλη οθόνη (με βιντεοπροβολέα) ή στον διαδραστικό πίνακα της αίθουσας τις αρχικές σελίδες των ιστοτόπων [Βικιπαίδεια](#) (ελεύθερη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια) και [Βικιλεξικό](#) (ελεύθερο διαδικτυακό λεξικό) και προτείνει στους μαθητές να επιλέξουν ένα ζώο που αγαπούν και να αναζητήσουν πληροφορίες γι' αυτό στους παραπάνω ιστοτόπους. Οι μαθητές μοιράζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα αναζητά το ζώο που επιλέχθηκε είτε στη Βικιπαίδεια είτε στο Βικιλεξικό. Μετά από λίγα λεπτά, κάθε ομάδα ανακοινώνει στην ολομέλεια τις πληροφορίες που συνέλεξε: οι ομάδες που μελέτησαν το Βικιλεξικό θα μιλήσουν για ετυμολογία, σημασία, σύνθετα κλπ., ενώ οι ομάδες που μελέτησαν τη Βικιπαίδεια θα αναφερθούν σε στοιχεία όπως προέλευση, περιγραφή, είδη κλπ. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή των μαθητών στον πίνακα περιεχομένων κάθε σελίδας και να ενθαρρύνει τους μαθητές να σκεφτούν τόσο τις ομοιότητες όσο και τις διαφορές μεταξύ των δυο ιστοσελίδων. Παρακάτω βλέπουμε τις σελίδες των δυο ιστοτόπων για τη λέξη «φάλαινα»:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βικιλεξικό
Το ελεύθερο λεξικό

- Κύρια Σελίδα
- Πύλας
- Ταχιά σελίδα
- συνασφάρα
- Βοήθεια
- Σελίδες συζήτησης
- Πρόσφατες αλλαγές
- Νέες σελίδες
- βοήθεια
- Βοήθεια
- Πρότυπα
- Διαρτίες
- Εργαλειοθήκη
- Συνδέσεις προς εδώ
- Σχετικές αλλαγές
- Επιτήρηση αρχείου
- Ειδικές σελίδες
- Έκδοση απόσπασμα
- Σταθμός σύνδεσης
- Πληροφορίες σελίδας
- Παραθέτει αυτή τη σελίδα
- Άλλες γλώσσες
- en
- English

Σελίδα: Συζήτηση

Ανάγνωση | Επεξεργασία | Προβολή ιστορικού | Αναζήτηση

Επισκεφτείτε τη Βικιπαίδεια και το κανάλι IRC μας!

φάλαινα

Πίνακας περιχομένων (Απόκρυψη)

- 1 Ετυμολογία
- 1.1 Ετυμολογία
- 1.2 Προφορά
- 1.3 Ουσιαστικό
 - 1.3.1 Συγγαμικές λέξεις
 - 1.3.2 Σύνθετα
 - 1.3.3 Μεταφράσεις

Ελληνικά (el) [/]

Ετυμολογία [/]

Προφορά [/]

ΔΩΑ: //fa.le.na/

Ουσιαστικό [/]

φάλαινα θηλυκό

- (ζωολογία) μεγαλύτερο θηλαστικό που ανήκει στην οικογένεια των κητιδών και ζει στις ανοιχτές θάλασσες
- (μεταφορικά) ο πολύ χοιρής και δυσκίητος άνθρωπος

Βικιπαίδεια
Η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

- Κύρια σελίδα
- Κατάλογος λημμάτων
- Αλφάβητα λήμματα
- Τρίγωνα γεγονότα
- Τυχαίο λήμμα
- Συμμετοχή
- Πύλη Κοινότητας
- Αγορά
- Πρόσφατες αλλαγές
- Βοήθεια
- Επικοινωνία
- Διαρτίες
- Εκτύπωση/επιαγωγή
- Δημοσίευση βιβλίου
- Κατέβασμα ως PDF
- Έκδοση εκτύπωσης
- Εργαλεία
- Συνδέσεις προς εδώ
- Σχετικές αλλαγές
- Ειδικές σελίδες
- Σταθμός σύνδεσης
- Πληροφορίες σελίδας
- Στοιχείο δεδομένων
- Παραπομπή
- Άλλες γλώσσες
- Αλβανικά
- العربية

Φάλαινα

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Οι **φάλαινες** είναι κητιδωθή θηλαστικά που ζουν στη θάλασσα. Η κοινή ονομασία φάλαινα περιλαμβάνει τα θηλαστικά που ανήκουν στις οικογένειες Φαλαινίδες, Φαλαισποτερίδες και Φουσητηρίδες. Τα πιο χαρακτηριστικά είδη ανήκουν στην οικογένεια Φαλαινίδες. Παρά το γεγονός ότι έχουν την ανατομία και τα γνωρίσματα των θηλαστικών, η μορφή τους είναι αυτή του ψαριού. Ο αριθμός των φάλαινων έχει μειωθεί και πολλά είδη απειλούνται με εξαφάνιση, εξαιτίας της εντατικής θήρευσης, για το λίπος, το κρέας, τα οστά και τις μπαλάνες τους.

Πίνακας περιχομένων (Απόκρυψη)

- 1 Προέλευση
- 2 Περιγραφή
 - 2.1 Φαλαισθηρία
- 3 Είδη
 - 3.1 Φαλαινίδες
 - 3.2 Φαλαισποτερίδες
 - 3.3 Φουσητηρίδες
- 4 Παραπομπές
- 5 Βιβλιογραφία
- 6 Εξωτερικές συνδέσεις

Προέλευση [Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα]

Όλα τα κητιδω, μεταξύ των οποίων οι φάλαινες και τα δελφίνια είναι απόγονοι χερσαίων θηλαστικών, που ανήκαν στο Αρτοδόκτυλα. Σήμερα τα κητιδω και τα αρτοδόκτυλα μαζί υπάγονται στην υποτάξη **Κητιροδόκτυλα**, η οποία συμπεριλαμβάνει τις φάλαινες και τους ιπποπόταμους. Στην πραγματικότητα, οι φάλαινες αποτελούν τους κοννότερους συγγενείς των ιπποπόταμων. Προήλθαν από έναν κοινό πρόγονο, περίπου πριν από 54 εκατομμύρια χρόνια^{[1][2]}. Αρχισαν να κολυμπούν πριν από σχεδόν 50 εκατομμύρια χρόνια^[3].

Τα κητιδω υποδιαιρούνται σε δύο υπομορφές:

- Οι φάλαινες- μπαλάνες, των οποίων χαρακτηριστικό είναι οι μπαλάνες. Πρόκειται για ελάσματα από **κερατίνη**, που αντικαθιστούν τα δόντια σε όσα είδη δεν έχουν. Οι μπαλάνες...

Όταν η έρευνα ολοκληρωθεί, εκπαιδευτικός και μαθητές στην ολομέλεια επιχειρούν να απαντήσουν στο βασικό ερώτημα της ενότητας «Τι βιβλίο είναι αυτό;», το οποίο θα μπορούσε να συνοψιστεί ως εξής: «Τι περιέχει ένα λεξικό και ποια είναι η χρησιμότητά του;». Αξιοποιώντας τις γνώσεις τους από το Βικιλεξικό και τις προηγούμενες εμπειρίες τους από λεξικά, οι μαθητές εκφράζουν τις ιδέες τους και ο/η εκπαιδευτικός τις καταγράφει είτε στον κλασικό πίνακα της τάξης είτε στον διαδραστικό πίνακα με τη βοήθεια του [text2mindmap](#), όπως φαίνεται στο παράδειγμα του παρακάτω σχήματος:

Για να επιβεβαιώσουν τις υποθέσεις τους, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στους μαθητές να αναζητήσουν τη λέξη «[λεξικό](#)» στο Βικιλεξικό και να διαβάσουν τη σημασία της. Σύμφωνα με τον ορισμό που διαβάζουμε εκεί, *λεξικό* είναι «το βιβλίο που συστηματικά συγκεντρώνει και ταξινομεί λέξεις σε αλφαβητική ή άλλη σειρά, παρέχοντας και ποικίλες πληροφορίες (γραμματικές, συντακτικές, ερμηνευτικές, ετυμολογικές κλπ.)». Σε αυτή τη φάση, δε συνιστάται να δοθούν αναλυτικές εξηγήσεις σχετικά με τις *γραμματικές, συντακτικές, ερμηνευτικές ή ετυμολογικές πληροφορίες*, καθώς η εξειδικευμένη ορολογία της μεταγλώσσας δεν έχει διδαχτεί στους μαθητές και ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση. Αρκεί να γίνει κατανοητό ότι πρόκειται για ένα βιβλίο στο οποίο διαβάζουμε ορισμούς λέξεων, παραδείγματα, συνώνυμα ή αντίθετα κλπ. και ότι τα λήμματα του λεξικού ταξινομούνται κυρίως με αλφαβητική σειρά.

Στη συνέχεια της συζήτησης, ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει τους μαθητές της ολομέλειας αν γνωρίζουν κάποιο άλλο λεξικό, εκτός από το «Βικιλεξικό». Το πιθανότερο είναι ότι οι μαθητές θα αναφέρουν το έντυπο «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού», που τους δόθηκε στην αρχή της Α΄ τάξης, ή κάποιο άλλο έντυπο ή ηλεκτρονικό λεξικό που χρησιμοποιούν στο σπίτι. Για να μπορέσουν οι μαθητές να διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές των λεξικών (έντυπο, ψηφιακό,

διαδικτυακό), ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα το «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» από το Ψηφιακό Σχολείο και ζητά από τους μαθητές να συγκρίνουν το εξώφυλλο του έντυπου λεξικού με το εξώφυλλο του ψηφιακού (όνομα, συγγραφείς, εκδόσεις, εικόνα κ.ά.). Όταν διαπιστώσουν ότι πρόκειται για το ίδιο λεξικό, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στα παιδιά να παίξουν ένα παιχνίδι ρόλων με δύο πρόσωπα (ένα αγόρι κι ένα κορίτσι) που μιλούν στο τηλέφωνο. Η ιστορία μπορεί να δοθεί ως εξής:

Δυο από τα παιδιά της τάξης (ένα αγόρι κι ένα κορίτσι) ανέλαβαν να βρουν στο λεξικό τους τη σημασία της λέξης «καθημερινός». Ενώ το αγόρι την αναζητά στο βιβλίο «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού», το κορίτσι δεν μπορεί να θυμηθεί πού βρίσκεται το λεξικό της και παίρνει τον συμμαθητή της τηλέφωνο για να ζητήσει τη βοήθειά του. Το αγόρι γνωρίζει ότι το λεξικό είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του Ψηφιακού Σχολείου και θα τη συμβουλευθεί να συνδεθεί στο διαδίκτυο και να ψάξει εκεί.

Δύο μαθητές καλούνται να σκεφτούν τον διάλογο ανάμεσα στα δυο παιδιά και να τον «παίξουν». Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, οι μαθητές θα πρέπει να περιγράψουν τις δύο διαφορετικές μορφές του λεξικού με τρόπο κατανοητό, διαφορετικά η τηλεφωνική επικοινωνία θα είναι ελλιπής ή αναποτελεσματική. Όποιον τρόπο κι αν επιλέξουν οι παίχτες, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να ενθαρρύνει τον προβληματισμό και τη συζήτηση (μετά το τέλος του παιχνιδιού) σχετικά με τις λέξεις που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, για να περιγράψουμε τη διαφορά ανάμεσα στις διαφορετικές μορφές του λεξικού. Έτσι, με τη βοήθεια και του/της εκπαιδευτικού, θα γίνει κατανοητή η χρήση των λέξεων «έντυπο», «ψηφιακό» και «διαδικτυακό».

Ενότητα 2: γνωριμία με τα λεξικά και αναζήτηση λέξεων (2-3 ώρες)

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τα κυριότερα λεξικά για παιδιά (και όχι μόνο) και να εξοικειωθούν με τη διαδικασία αναζήτησης λέξεων.

Στην αρχή της συνάντησης, ο/η εκπαιδευτικός περιγράφει στην ολομέλεια τους στόχους της ενότητας και προτρέπει τους μαθητές να μοιραστούν σε ομάδες και να συνεργαστούν, για να περιηγηθούν στα λεξικά. Κάθε ομάδα ανοίγει την εργασία 1 από το [1ο φύλλο εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού) και μεταβαίνει σταδιακά στα παρακάτω λεξικά:

1. [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)
2. [Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)
3. [Λεξικόπιο](#)
4. [Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#) (από το ψηφιακό σχολείο)

Σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου εργασιών τους, στην αρχική σελίδα κάθε λεξικού εντοπίζουν την εντολή «αναζήτηση» ή «βρες» και, αφού γράψουν τη λέξη «θάλασσα» στο κενό πλαίσιο (ή όποια άλλη επιλέξει η ολομέλεια), κάνουν κλικ στη λέξη «αναζήτηση» ή «βρες». Επειδή στο ψηφιακό «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού» δεν υπάρχει εντολή αναζήτησης, οι ομάδες ανοίγουν το αναδυόμενο ευρετήριο στην πάνω δεξιά πλευρά της αρχικής σελίδας, επιλέγουν το γράμμα *Θ* και κυλούν τα περιεχόμενα της οθόνης προς τα κάτω με το βελάκι ή τη ροδέλα του ποντικού, μέχρι να βρουν τη λέξη «θάλασσα».

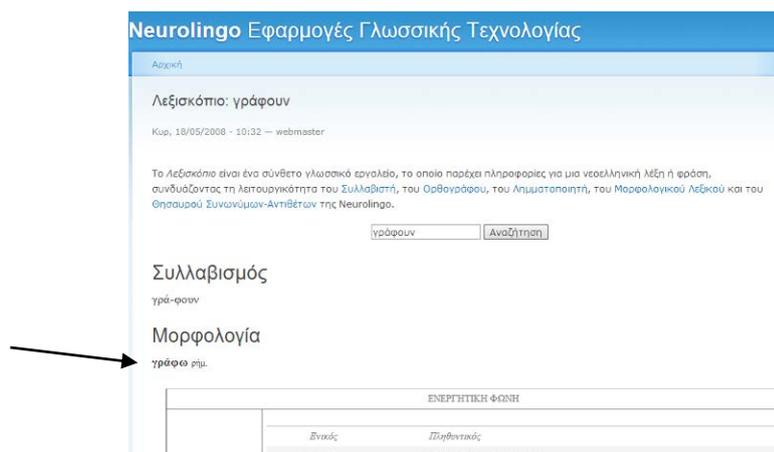
Μετά την αναζήτηση της ίδιας λέξης σε όλα τα λεξικά, οι ομάδες διατηρούν ανοιχτές τις καρτέλες των λεξικών τους στο πρόγραμμα περιήγησης (για να μπορούν να ανατρέξουν σε αυτά, εάν χρειαστεί, κατά τη διάρκεια της συζήτησης) και όλοι μαζί στην ολομέλεια συζητούν ερωτήματα όπως τα παρακάτω:

1. Ποιο λεξικό δε γράφει τη σημασία της λέξης;
2. Ποιον από τους ορισμούς κατανοείτε περισσότερο;
3. Ποιο ή ποια από τα παραπάνω λεξικό/ά είναι γραμμένο/α για παιδιά;

4. Σε τι διαφέρει ένα εικονογραφημένο λεξικό από ένα μη εικονογραφημένο λεξικό;
5. Σε ποια από τα λεξικά που μεταβήκατε διαβάσατε ακριβώς τον ίδιο ορισμό;
6. Ποιο από τα λεξικά δε διαθέτει εντολή αναζήτησης; Γιατί;

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ο/η εκπαιδευτικός αναδεικνύει ζητήματα που είναι σημαντικά για την ορθή χρήση των λεξικών, αλλά και για την κατανόηση των διαφορετικών ειδών που υπάρχουν. Για παράδειγμα, στη διερεύνηση του πρώτου ερωτήματος είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το «Λεξισκόπιο», παρόλο που δεν έχει ορισμούς, αποτελεί ένα γλωσσικό εργαλείο εύρεσης της κλιτικής μορφής των λέξεων και των συνωνύμων ή αντιθέτων τους. Ο/Η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να δώσει ένα παράδειγμα, για να αναδείξει την αναγκαιότητα ενός τέτοιου εργαλείου. Για παράδειγμα, να ζητήσει από τις ομάδες να αναζητήσουν σε όλα τα λεξικά τη λέξη «γράφουν». Το «Λεξισκόπιο» είναι το μόνο που θα δώσει αποτέλεσμα. Από την αρχική μορφή της λέξης (που βρίσκεται κάτω από τον τίτλο «Μορφολογία», όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα) οι μαθητές διαπιστώνουν ότι η λέξη που πρέπει να αναζητήσουν είναι η λέξη «γράφω», την οποία στη συνέχεια μπορούν να αναζητήσουν σε οποιοδήποτε άλλο λεξικό επιλέξουν.

Ένα άλλο ζήτημα που αξίζει να σημειωθεί αφορά στα λεξικά 2 και 4. Όπως θα διαπιστώσουν οι ομάδες, το «Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού» του

Ψηφιακού Σχολείου και το «Λεξικό Α΄ - Γ΄ Δημοτικού» (από τις «Ψηφίδες») έχουν τους ίδιους ακριβώς ορισμούς, αλλά διαφορετική δυνατότητα αναζήτησης, καθώς στο πρώτο η αναζήτηση γίνεται μέσα από το αλφαβητικό ευρετήριο και είναι χρονοβόρα ενώ στο δεύτερο γίνεται με τη βοήθεια της εντολής «αναζήτηση» και είναι γρήγορη. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι πρόκειται για δύο λεξικά με ίδιο περιεχόμενο αλλά διαφορετική δυνατότητα αναζήτησης και διαφορετικό σύστημα συμβολισμού. Επειδή η παραπάνω διαπίστωση ίσως μπερδέψει τους μαθητές, αξίζει να διευκρινιστεί ότι για το πρώτο λεξικό μπορούν να χρησιμοποιούν το επίθετο «ψηφιακό» (από το ψηφιακό σχολείο) και για το δεύτερο το επίθετο «διαδικτυακό», για να τονίσουν την online χρήση του¹.

Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω συζήτησης, ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να αναζητήσουν τις ίδιες λέξεις («θάλασσα» και «γράφω») και από το έντυπο «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού». Εάν οι μαθητές δεν έχουν εξασκηθεί στην αναζήτηση λέξεων από το έντυπο λεξικό τους, θα δυσκολευτούν μέχρι να αντιληφθούν την κατανομή των γραμμάτων στις σελίδες του λεξικού και ο χρόνος που θα αναλωθεί θα είναι πολλαπλάσιος από τον χρόνο αναζήτησης στα διαδικτυακά λεξικά. Για να διευκολύνει τους μαθητές, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα τις σελίδες του ψηφιακού λεξικού με τις χρήσιμες πληροφορίες για την ορθή χρήση του και παρουσιάζει όλα εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για μια πιο γρήγορη αναζήτηση (π.χ. την κατακόρυφη αλφαβητική διάταξη των γραμμάτων στις άκρες των σελίδων ή την πρώτη και τελευταία λέξη κάθε σελίδας). Την ίδια στιγμή, οι μαθητές σε ομάδες παρατηρούν τα δικά τους έντυπα λεξικά και εξασκούνται στην αναζήτηση της αρχικής σελίδας κάποιων γραμμάτων (π.χ. την αρχική σελίδα του γράμματος λ, μ ή ξ).

¹ Κατά τη διάρκεια της πρώτης ώρας του σεναρίου, οι μαθητές έμαθαν ότι το ίδιο λεξικό υπάρχει τόσο σε έντυπη όσο και σε ψηφιακή μορφή. Τώρα μαθαίνουν ότι υπάρχει και σε διαδικτυακή online έκδοση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εδώ γράφουμε την **πρώτη** και την **τελευταία** λέξη της σελίδας.

β	βα	ββ	βγ	βδ	βε	βς	βζ	βη	βθ	βι	βκ	βλ	βμ	βν	βξ
<p>β Εδώ θα βρεις τη λέξη που ψάχνεις. Όταν είναι ουσιαστικό, βάζουμε και μια λεξούλα που λέγεται άρθρο για να δείξουμε αν το ουσιαστικό είναι αρσενικό, θηλυκό ή ουδέτερο.</p> <p>Η εικόνα σε βοηθάει να καταλάβεις τι θέλει να πει η λέξη που ψάχνεις.</p>		<p>βαλίτσα (β) ουσιαστικό (θηλυκό)</p> <p>Είχον επιγραμματά μέχρι το βαλίτσα τους γράμματα. Η Αλίκη δεν ήθελε να πολεμήσει ακόμα καλά. Όταν το βάλισος της δάκτυλος είναι μεγάλα φράχτες, γιατί δεν καπνός. β -θός αντίβια</p>	<p>βασιλιάς (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Όταν θέλουμε να ταξιδέψουμε, παίρνουμε μαζί μας μία βαλίτσα με ρούχα. Οι βαλίτσες έχουν χειρούλι για να τις κρατάμε στο χέρι και καμιά φορά ρόδες για να τις σπρώχνουμε όταν είναι βαριές.</p> <p>βαλίτσα</p>	<p>βαλίτσος (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Ο βαλίτσος είναι ένα μέλος με ακίνητα νικά και πολλή λάσπη. Μία στη λάσπη φουρνίζουμε καλαμάκι και ζουν βασιλάχο και πολλά κομμάτια.</p> <p>βαλίτσος</p>	<p>βαμβάκι (β) ουσιαστικό (θηλυκό)</p> <p>Το βαμβάκι είναι φυτό που φουρνίζει σε ζεστές χώρες όπως η Ελλάδα. Ο καρπός του είναι φουρνιπός, άσπρος, απαλός και πολύ ελαστικός. Με το βαμβάκι φτιάχνουμε βαμβάκινα υφάσματα αλλά το χρησιμοποιούμε και για να καθαρίζουμε πλυντές.</p> <p>βαμβάκι</p>	<p>βανίλια (β) ουσιαστικό (θηλυκό)</p> <p>Η βανίλια είναι ο καρπός ενός φυτού που φουρνίζει σε ζεστές χώρες. Με τη σκόνη που παίρνουμε απ' αυτό το φυτό δίνουμε άρωμα βανίλια στα παγωτά και τα γλυκά.</p>	<p>βασιλιάς (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Με το βασιλιά ταξιδεύουμε στη θάλασσα. Ο πλοία, κοράβι.</p> <p>βασιλιάς</p>	<p>βαρβαρός (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Όταν κάποιος είναι πολύ ανήλικος και κάνει κακό με άγριο τρόπο, είναι βαρβαρός. Ο κίρκος Μιχάλης θα είναι πολύ βαρβαρός, αν αρχίσει να κοιτάζονα να παίζουν από την παλιά - ανέστειλε η θία που κακός, άκαρδος, καλός, ευγενικός, β -ρο-βα-ρος</p>	<p>βαρέλι (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Το βαρέλι είναι ένα πολύ μεγάλο στρογγυλό δοχείο, φτιαγμένο από λιωμένες ξύλου. Είναι πλατύ στη μέση και στενώνει στις δύο άκρες. Σε βαρέλια βάζουμε συνήθως κρασί ή άλλα ποτά.</p> <p>βαρέλι είναι και το περιεχόμενο ενός βαρέλιου. -θέτος φιάς πολλά βαρέλια κρασί-α ο θίος Αλέκος.</p> <p>Μέ ο κάποιος είναι σαν βαρέλι, όταν είναι πολύ χοντρός.</p> <p>βαρέλι</p>	<p>βαρετός (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Ο βαρετός είναι πολύ χοντρός.</p> <p>βαρέλι</p>	<p>βαριέται (β) ουσιαστικό (αρσενικό)</p> <p>Όταν αυτό που κάνεις δεν είναι διασκεδαστικό, το βαριέται. Όταν δε βρίσκεις τι να κάνεις ή δεν έχεις</p>				

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στις ομάδες να ανοίξουν και πάλι το [1ο φύλλο εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού) και να κάνουν τις εργασίες 2 και 3, για να εξασκηθούν στην αλφαβητική ταξινόμηση. Πριν οι ομάδες ξεκινήσουν την εργασία τους, ο/η εκπαιδευτικός δίνει αναλυτικές οδηγίες όπου χρειάζονται (για παράδειγμα, στην εργασία 3 θα πρέπει να εξηγήσει τη λειτουργία της εντολής «ταξινόμηση» σε πίνακα). Σύμφωνα με το φύλλο εργασιών, στη 2η εργασία οι ομάδες καλούνται να τοποθετήσουν σε αλφαβητική σειρά τις διαφάνειες του αρχείου «Οι διαφάνειες μπερδεύτηκαν» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) ενώ στην 3η εργασία να τοποθετήσουν τις λέξεις: *αεροπλάνο, ακριβός, αγελάδα, αλήθεια, απένταρος και αδύνατος* σε αλφαβητική σειρά σε μια στήλη (όπως ήδη αναφέρθηκε, για να επαληθεύσουν το αποτέλεσμα τους δίνεται η δυνατότητα να αξιοποιήσουν την εντολή «ταξινόμηση» του κειμενογράφου, ώστε να δουν τη σωστή ταξινόμηση).

Ενότητα 3: Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού (ψηφιακό και έντυπο) (2 ώρες)

Σε αυτή την ενότητα, οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση του «Εικονογραφημένου Λεξικού Α', Β', Γ' Δημοτικού». Στο εισαγωγικό κείμενο «Τα πρόσωπα στα παραδείγματα του λεξικού» (υπέρτιτλος «Λίγα λόγια για τους μικρούς και μεγάλους αναγνώστες του λεξικού...») μαθαίνουμε ότι υπάρχουν κάποια πρόσωπα που εμφανίζονται πολύ συχνά στα παραδείγματα του λεξικού. Όπως γράφουν οι συγγραφείς του βιβλίου απευθυνόμενοι στους μικρούς αναγνώστες, «είναι οι πρωταγωνιστές μιας φανταστικής ιστορίας που θα μπορούσες να διηγηθείς στους φίλους σου²».

Μέσα από τις εργασίες του [2ου φύλλου εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού) οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στο λεξικό τους, να μάθουν την ιστορία τους, να αναζητήσουν μέσα στις σελίδες του λεξικού τους τις προτάσεις-παραδείγματα που συνδέονται με τη ζωή των προσώπων αυτών και να γράψουν τις δικές τους προτάσεις-παραδείγματα. Στην τελευταία εργασία του φύλλου μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τα σύμβολα που χρησιμοποιεί το λεξικό τους, για να μπορέσουν να διακρίνουν τους ορισμούς από τα παραδείγματα, τα συνώνυμα, τα αντίθετα κλπ.

Πιο συγκεκριμένα, στην εργασία 1 οι ομάδες εντοπίζουν τα πρόσωπα του λεξικού, τα οποία είναι γραμμένα με κόκκινο μελάνι, και τα γράφουν στον αντίστοιχο πίνακα. Στη συνέχεια, αφού διαβάσουν το κείμενο «Τα πρόσωπα στα παραδείγματα του λεξικού» προσεκτικά, απαντούν γραπτώς (στους αντίστοιχους ημιδομημένους πίνακες του φύλλου εργασιών τους) στα παρακάτω ερωτήματα:

- Πώς ονομάζονται οι γονείς του Κώστα και της Αθηνάς;
- Τι δουλειά κάνουν οι γονείς τους;

² Ευθυμίου, Α., κ.ά. 2009. *Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού. Το Πρώτο μου Λεξικό*. έκδοση Γ'. Αθήνα: ΟΕΒΔ. σ. 7.

- Η οικογένεια του Κώστα και της Αθηνάς συχνά πηγαίνει διακοπές στην Κρήτη ή στη Σπάρτη. Ποιους συναντούν εκεί;
- Ποια παιχνίδια αρέσουν στον Κώστα και ποια στην Αθηνά;
- Διαβάστε ποιοι είναι: ο Νίκος, η Ελένη, ο Ίγκλι, ο κύριος Δημήτρης, η Ροζαλία και ο Πιτσικόκος και γράψτε μια πρόταση γι' αυτούς.

Στην εργασία 2 οι ομάδες διαβάζουν το εξής απόσπασμα από το παραπάνω κείμενο του λεξικού τους: *«Ο κύριος Δημήτρης έχει ένα μίνι-μάρκετ, το οποίο μένει ανοιχτό μέχρι αργά το βράδυ, ακόμα και τα Σαββατοκύριακα. Μια μέρα κάποιος μπήκε στο μαγαζί και πήρε χρήματα από το ταμείο του. Η αστυνομία θα βρει τον κλέφτη; Θα τον στείλει στη φυλακή;»*. Για να βρουν τις απαντήσεις, αναζητούν στο λεξικό τους τις λέξεις: *καημένος, πάνω, φυλακή, δικηγόρος, δικαστήριο* και διαβάζουν τα παραδείγματα, τα οποία είναι γραμμένα με μπλε χρώμα³. Στη συνέχεια, με αντιγραφή και επικόλληση μεταφέρουν τα παραδείγματα στο φύλλο εργασιών τους, για να διαβάσουν το κείμενο που θα δημιουργηθεί από αυτά.

Στην εργασία 3 διαβάζουν για την εξαφάνιση της Ροζαλίας (της γάτας της Αθηνάς) και γράφουν τη συνέχεια της ιστορίας, χρησιμοποιώντας τις λέξεις: *εξαφανίζω, Αθηνά, ανησυχώ, βρίσκω, κουλουριάζω*. Με τον τρόπο αυτό, γράφουν τα δικά τους παραδείγματα για τις παραπάνω λέξεις.

Στην τελευταία εργασία μεταβαίνουν στη [σελίδα των πληροφοριών](#) του λεξικού, παρατηρούν τα σύμβολα   του αντίστοιχου πίνακα και συμπληρώνουν τον παρακάτω πίνακα:

³ Οι δραστηριότητες στις εργασίες 2 και 3 προτείνονται από τη συγγραφική ομάδα του λεξικού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<p>βαγόνη [το] ουσιαστικό (βαγόνια) ☒ Το βαγόνη ενός τρένου είναι το μέρος όπου κάθονται και μεταφέρονται οι επιβάτες. Ένα τρένο έχει δύο, ή περισσότερα βαγόνια και μία μηχανή που τα σέρνει.</p>	<p>Με το σύμβολο ☒ εξηγούμε τη λέξη</p>
<p>δανείζω, δανείζομαι ρήμα (δάνεισα, θα δανείσω) ☒ Ο Νίκος δάνεισε το στίλό του στον Κώστα, επειδή εκείνος ξέχασε το δικό του.</p>	<p>Με το σύμβολο ☒</p>
<p>σάκα [η] ουσιαστικό ☒ σχολική τσάντα</p>	<p>Με το σύμβολο ☒</p>
<p>λέξη [η] ουσιαστικό (λέξεις) ☒ Το λεξιλόγιό σου είναι όλες οι λέξεις που ξέρεις και χρησιμοποιείς στη γλώσσα σου.</p>	<p>Με το σύμβολο ☒</p>

Η συνάντηση θα ολοκληρωθεί με συζήτηση στην ολομέλεια. Ο/Η εκπαιδευτικός θα αποφασίσει αν θα γίνει στο τέλος όλων των εργασιών ή μετά από κάθε εργασία. Όπως και να εξελιχθεί η διαδικασία, στην τελευταία εργασία είναι σημαντικό να συζητηθούν οι διαφορές που εντόπισαν οι μαθητές ανάμεσα στον ορισμό και στο παράδειγμα: στην πρώτη περίπτωση «εξηγούμε τη λέξη, για να καταλάβουμε τη σημασία της» και στη δεύτερη «γράφουμε ένα παράδειγμα που δείχνει τη λέξη μέσα σε πρόταση⁴».

Ενότητα 4: Λεξικό Α' - Γ' Δημοτικού (2 ώρες)

Σε αυτήν την ενότητα οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση του διαδικτυακού λεξικού «[Λεξικό Α' - Γ' Δημοτικού](#)» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας (στον ιστότοπο «Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα»). Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στη μεγάλη οθόνη της ολομέλειας την αρχική σελίδα του λεξικού και, αφού εξηγήσει τη

⁴⁴ Ευθυμίου, Α., κ.ά. 2009. *Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού. Το Πρώτο μου Λεξικό*. έκδοση Γ'. Αθήνα: ΟΕΒΔ. σ. 14.

φράση «λήμματα λεξικού», παρουσιάζει αναλυτικά τις λειτουργίες του. Για τον σκοπό αυτό, εστιάζει την προσοχή των μαθητών:

- στο μενού «πλοήγηση», όπου δίνεται η δυνατότητα να μεταβούν είτε στο «Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού» είτε στο «Λεξικό Δ΄- ΣΤ΄ Δημοτικού»
- στην εντολή «Αναζήτηση», όπου μπορούν να γράψουν τη λέξη που αναζητούν
- στο κατακόρυφο ευρετήριο της δεξιάς στήλης της σελίδας, όπου μπορούν να μεταβούν απευθείας στην πρώτη σελίδα του αρχικού γράμματος του λήμματος που ψάχνουν και
- στον φάκελο λημμάτων, όπου μπορούν, εάν θέλουν, να αποθηκεύουν λέξεις.

Λεξικό της Νεοελληνικής γλώσσας
Λεξικό Α΄-Γ΄ Δημοτικού

Πλοήγηση
 • Επιστημολογικά σημειώματα
 • **Λεξικό Α΄-Γ΄ Δημοτικού**
 • Λεξικό Δ΄-ΣΤ΄ Δημοτικού
 • Ομάδα εργασίας

Αναζήτηση
 άγαλμα
 Επιλογές αναζήτησης
 Ακριβής αναζήτηση

Αποτελέσματα για: "άγαλμα"
 Βρέθηκε 1 λήμμα

άγαλμα
 [το], ουσιαστικό
 Το άγαλμα είναι ένα κομμάτι μάρμαρο, μέταλλο ή άλλο υλικό που το έχουμε κάνει να μοιάζει με άνθρωπο, ζώο ή πράγμα.
 • Η Αθήνα έχει πολλά μουσεία» είτε η Αθήνα στο Βείο Τάκη «Άλλα έχουν αρχαία ελληνικά ανάμματα και άλλα αγάλματα νεότερων καλλιτεχνών».
 ήλυπτό
 άγαλ-μα

Μετά την παρουσίαση, ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να μοιραστούν σε ομάδες και, αφού μεταβούν στην ιστοσελίδα του [λεξικού](#), να αναζητήσουν τη λέξη «άγαλμα» (ή όποια άλλη λέξη επιθυμούν). Εκεί, διαβάζουν τις πληροφορίες που δίνονται και παρατηρούν τα σύμβολα: που υπάρχουν στην αρχή των κειμένων. Με ενθάρρυνση του/της εκπαιδευτικού συζητούν όλοι μαζί στην ολομέλεια τη σημασία των συμβόλων και τις ομοιότητες ή διαφορές που έχουν με τα σύμβολα του «Εικονογραφημένου Λεξικού» που γνώρισαν στην προηγούμενη ενότητα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μετά τη συζήτηση, οι ομάδες ανοίγουν το [3ο φύλλο εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού) και εξασκούνται στη χρήση των συμβόλων. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της δεύτερης εργασίας, οι μαθητές ασκούνται στη χρήση των συμβόλων, τοποθετώντας (με σύρσιμο του ποντικιού) το σωστό σύμβολο στη θέση που πρέπει, όπως φαίνεται στο παρακάτω παράδειγμα.

μαγειρεύω

μαγειρεύω, μαγειρεύομαι, ρήμα

1) Όταν μαγειρεύεις, φτιάχνεις φαγητό. 2) Λέμε ότι μαγειρεύεις κάτι πίσω από την πλάτη των άλλων, όταν ετοιμάζεις κάτι στα κρυφά.

1) Κάθε Κυριακή η κυρία Μαργαρίτα μαγειρεύει κρέας ή ψάρι.

Η δουλειά του μάγειρα και της μαγείρισσας είναι να μαγειρεύουν, ν' ασχολούνται με το μαγείρεμα.

μα-γει-ρεύ-ω

Στην τελευταία εργασία του ίδιου φύλλου, οι ομάδες εντοπίζουν και καταγράφουν τις γραμματικές πληροφορίες τριών λέξεων, που δίνονται ακριβώς κάτω από το λήμμα τους, όπως φαίνεται στο παράδειγμα της εικόνας.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ολομέλεια, οι μαθητές θα αξιολογήσουν προφορικά τις εμπειρίες τους από τις παραπάνω εργασίες, ενώ ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να επισημάνει ότι όλες οι δραστηριότητες της προηγούμενης ενότητας με τα πρόσωπα του «Εικονογραφημένου Λεξικού» (καθώς και άλλες παρόμοιες) μπορούν να γίνουν και στο «Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού», αφού το περιεχόμενο των δυο λεξικών είναι ακριβώς το ίδιο.

Ενότητα 5: Αναζήτηση σε διαφορετικά λεξικά (2 ώρες)

Για την εξάσκηση στην αναζήτηση λέξεων σε διαφορετικά λεξικά, επιλέγουμε το κείμενο «[Λύκος](#)» από την ενότητα 24Να σου πο τι έμαθα; («Γλώσσα Β΄ Δημοτικού», γ΄ τεύχος). Η έναρξη της ενότητας γίνεται με την προβολή του κειμένου στον διαδραστικό πίνακα και τη μεγαλόφωνη ανάγνωσή του από τον/την εκπαιδευτικό.

Μετά την ακρόαση του κειμένου, ο/η εκπαιδευτικός ξεκλειδώνει το κείμενο με ερωτήσεις κατανόησης και στη συνέχεια ενθαρρύνει τους μαθητές να ανοίξουν το [4ο φύλλο εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού) και να εργαστούν σε ομάδες. Σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου, οι ομάδες αναζητούν τη σημασία, τα παραδείγματα και τα συνώνυμα των λέξεων: *πέλμα, λύκαινα, σκοτάδι, επιβιώνουν* και, με αντιγραφή και επικόλληση από όποιο λεξικό επιλέξουν να τις αναζητήσουν, μεταφέρουν τις πληροφορίες στον κειμενογράφο τους. Καθώς η προηγούμενη αναζήτηση γίνεται με τα τρία λεξικά που γνώρισαν οι μαθητές στις προηγούμενες ενότητες, στο φύλλο εργασίας υπάρχουν δύο ακόμη εργασίες με τη χρήση του γλωσσικού εργαλείου «Λεξισκόπιο» που αφορούν στη μορφολογία των λέξεων.

Όταν οι ομάδες ολοκληρώσουν τις εργασίες τους, τις παρουσιάζουν στην ολομέλεια και ακολουθεί συζήτηση.

Ενότητα 6: Γράφουμε το δικό μας λεξικό (3-4 ώρες)

Σε αυτήν την ενότητα, οι μαθητές μαθαίνουν να συντάσσουν σταδιακά το δικό τους λεξικό με τη βοήθεια του αρχείου παρουσιάσεων «Το δικό μας λεξικό» (φάκελος συνοδευτικού υλικού). Οι λέξεις που πρόκειται να αναζητήσουν και οι οποίες προτείνονται στις αντίστοιχες διαφάνειες του αρχείου προέρχονται από το βιβλίο της Γλώσσας των μαθητών. Πρόκειται για λέξεις που θα χρειαστεί να αναζητήσουν οι μαθητές στις μελλοντικές ενότητες του βιβλίου τους, σύμφωνα με τις οδηγίες της Βάγιας της κουκουβάγιας (ηρωίδα του βιβλίου τους), αλλά δεν υπάρχουν πάντοτε στο έντυπο, ψηφιακό ή διαδικτυακό «Εικονογραφημένο Λεξικό» τους. Επομένως, η αναζήτηση θα γίνει και από το Λεξικό της κοινής νεοελληνικής.

Στο αρχείο παρουσίασης «Το δικό μας λεξικό» υπάρχουν τρεις διαφάνειες για κάθε γράμμα: στην πρώτη βλέπουμε σε μεγάλο μέγεθος το κεφαλαίο και πεζό γράμμα (με μια αντίστοιχη εικόνα), ενώ στις επόμενες δύο κενές διαφάνειες δίνεται η δυνατότητα να προστεθούν καινούριες λέξεις. Σε ορισμένες από αυτές υπάρχουν ήδη

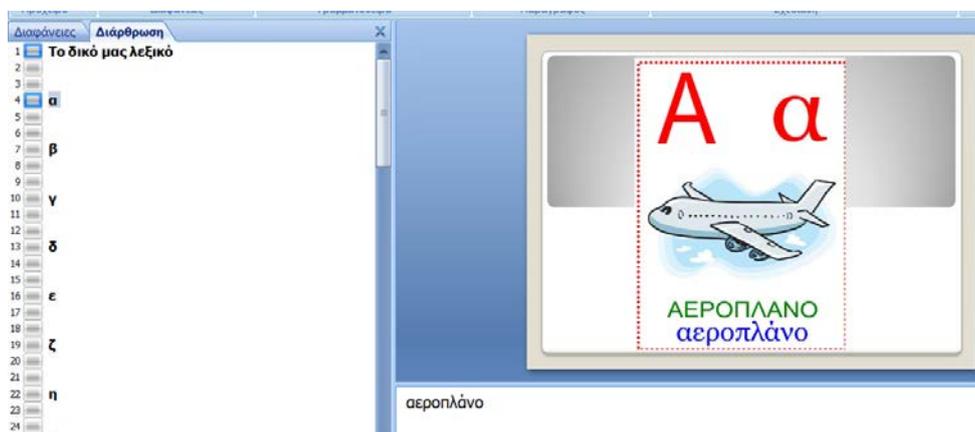
γραμμένες κάποιες λέξεις προς αναζήτηση από τη συντάκτρια του σεναρίου⁵, ενώ σε άλλες δεν υπάρχει καμιά. Στο πρώτο γράμμα της αλφαβήτας (του «δικού μας λεξικού») δίνονται δύο παραδείγματα λημμάτων (*αγελάδα* και *άνεμος*), ώστε να γίνει κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας του συγκεκριμένου λεξικού. Σε κάθε λέξη-λήμμα του παραδείγματος υπάρχει ένας θερμός σύνδεσμος που συνδέει την κάθε λέξη με μια άλλη διαφάνεια, στην οποία έχουν μεταφερθεί, με αντιγραφή και επικόλληση, οι πληροφορίες που βρίσκουμε γι' αυτήν σε ένα από τα διαθέσιμα λεξικά αναζήτησης. Οι συγκεκριμένες διαφάνειες με τις πληροφορίες έχουν τοποθετηθεί στο τέλος του αρχείου και δεν είναι ορατές στην προβολή παρουσίασης, αφού έχει γίνει απόκρυψη διαφάνειας από την αντίστοιχη εντολή με δεξί κλικ πάνω στην επιφάνειά της (η δυνατότητα δίνεται στην κανονική προβολή από το αριστερό κατακόρυφο μενού). Μετά τις διαφάνειες με τα γράμματα της αλφαβήτας, ακολουθούν τέσσερις ενδεικτικές δραστηριότητες, από τις οποίες μπορούν να γίνουν όσες επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός που θα εφαρμόσει το σενάριο κατά τη διάρκεια του έτους.

Σε αυτήν τη φάση του σεναρίου, οι ομάδες θα ασχοληθούν με την πρώτη δραστηριότητα, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να επιλέξουν μια λέξη από το γράμμα π και μια λέξη από το γράμμα δ και να αναζητήσουν στα λεξικά τη σημασία τους καθώς και συνώνυμες ή αντίθετες λέξεις (εάν υπάρχουν). Στη συνέχεια, οι μαθητές θα αντιγράψουν και θα επικολλήσουν τις πληροφορίες που βρήκαν σε δύο νέες διαφάνειες και θα γράψουν από ένα δικό τους παράδειγμα. Εάν υπάρχουν αλλοδαποί μαθητές που έχουν ανάγκη από επιπλέον πληροφορίες, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επικολλήσουν επεξηγηματικές εικόνες που θα βρουν στο διαδίκτυο ή να δημιουργήσουν υπερσυνδέσεις με τα εικονογραφημένα λεξικά: [«Εικονογραφημένο Λεξικό: Λέξεις και Εικόνες»](#) και το [«Το μικρό μου λεξικό 1.2.3.4»](#).

⁵ Όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι λέξεις που θα χρειαστεί να αναζητήσουν οι μαθητές στις επόμενες ενότητες της Γλώσσας.

Επειδή η δημιουργία του «δικού μας λεξικού» είναι απαιτητική εργασία, ο/η εκπαιδευτικός της εφαρμογής θα πρέπει αρχικά να παρουσιάσει το αρχείο στην ολομέλεια και να δώσει αναλυτικές οδηγίες τόσο για τον τρόπο λειτουργίας του όσο και για τον τρόπο δημιουργίας νέων διαφανειών για κάθε νέα λέξη που προστίθεται. Η παρουσίαση θα μπορούσε, για παράδειγμα, να ξεκινήσει με την προβολή της παρακάτω εικόνας, όπου οι μαθητές παρατηρούν ότι ενεργοποιώντας την εντολή «διάρθρωση» μπορούν να μεταβούν γρήγορα στις διαφάνειες του γράμματος που τους ενδιαφέρει.

Όταν γίνει αναλυτική παρουσίαση από τον/την εκπαιδευτικό, οι μαθητές σε ομάδες ανοίγουν το [5ο φύλλο εργασιών](#) τους και εργάζονται, σύμφωνα με τις οδηγίες του (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού).

Ενότητα 7: Ταμπού (2 ώρες στην Ευέλικτη Ζώνη)

Η τελευταία ενότητα του σεναρίου είναι αφιερωμένη στο παιχνίδι «Ταμπού». Είναι μια παραλλαγή του γνωστού παιχνιδιού με τις κάρτες, στην οποία οι ομάδες των παιχτών καλούνται να περιγράψουν λέξεις, χωρίς να χρησιμοποιήσουν τη λέξη που προσπαθούν να περιγράψουν. Για τον σκοπό αυτό, οι μαθητές ανοίγουν το [6ο φύλλο εργασιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού), το οποίο είναι διαφορετικό για τέσσερις ομάδες. Σύμφωνα με τις οδηγίες του παιχνιδιού, οι ομάδες μεταβαίνουν σε έναν ορισμένο πίνακα εικόνων του «Εικονογραφημένου Λεξικού» τους (διαφορετικό

για κάθε ομάδα) και, αφού παρατηρήσουν τα πρόσωπα ή/και τα αντικείμενα του πίνακα, επιχειρούν να εξηγήσουν τη σημασία ορισμένων λέξεων. Νικήτρια είναι η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις «ταμπού» των άλλων ομάδων.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

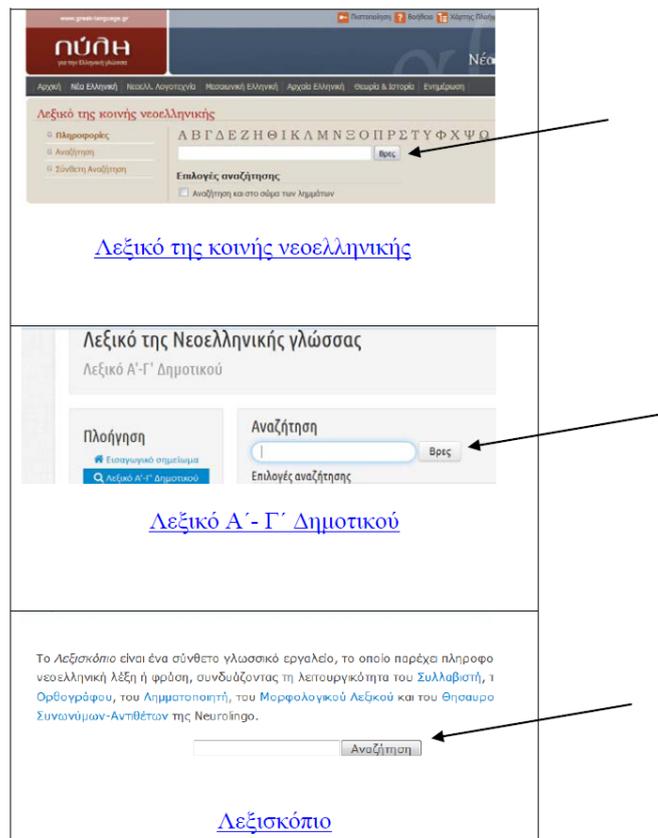
1ο φύλλο εργασιών

Εργασία 1

Πρόκειται να ανοίξετε τρία διαδικτυακά λεξικά (1, 2, 3,) και ένα ψηφιακό λεξικό (4), για να αναζητήσετε τη λέξη «θάλασσα»:

1. [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)
2. [Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)
3. [Λεξισκόπιο](#) και
4. [Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)

Στην αρχική σελίδα των διαδικτυακών λεξικών εντοπίστε την εντολή «αναζήτηση» ή «βρες». Για να βρείτε τον ορισμό της λέξης «θάλασσα», γράψτε τη λέξη στο κενό πλαίσιο και πατήστε «αναζήτηση» ή «βρες». Εάν θέλετε βοήθεια, συμβουλευτείτε τις παρακάτω εικόνες:

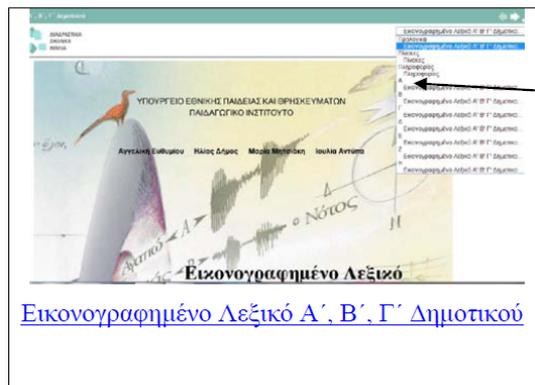
The first screenshot shows the 'Λεξικό της κοινής νεοελληνικής' website. It features a search bar with the text 'ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ' and a search button labeled 'Βρες'. An arrow points to this button.

The second screenshot shows the 'Λεξικό της Νεοελληνικής γλώσσας - Λεξικό Α΄-Γ΄ Δημοτικού' website. It has a search bar and a search button labeled 'Βρες'. An arrow points to this button.

The third screenshot shows the 'Λεξισκόπιο' website. It has a search bar and a search button labeled 'Αναζήτηση'. An arrow points to this button.

Για να αναζητήσετε μια λέξη στο ψηφιακό «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού», ανοίξτε το αναδύομενο ευρετήριο στην πάνω δεξιά πλευρά της οθόνης, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα. Στη συνέχεια κάντε κλικ πάνω στο γράμμα Θ και όταν μεταβείτε στην καρτέλα με τις λέξεις που αρχίζουν από Θ, κλήστε την οθόνη προς τα κάτω με το βελάκι, μέχρι να βρείτε τη λέξη «θάλασσα».

Εργασία 2

Ανοίξτε το αρχείο παρουσιάσεων «οι διαφάνειες μπερδεύτηκαν» και τοποθετήστε τις διαφάνειες του αρχείου σε **αλφαβητική σειρά**. Για να το κάνετε αυτό, επιλέξτε την εντολή «ταξινόμηση διαφανειών» από το κάτω μέρος της οθόνης. Όταν δείτε την παρακάτω οθόνη, να σύρετε με το ποντίκι τις διαφάνειες στη σωστή τους θέση.

2ο φύλλο εργασιών

2^ο Φύλλο εργασιών: Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού (ψηφιακό και έντυπο)

Εργασία 1

Στο Εικονογραφημένο λεξικό σας εμφανίζονται πολύ συχνά κάποια πρόσωπα. Για να μάθετε τα ονόματά τους, μεταβείτε στην [αντίστοιχη σελίδα του ψηφιακού λεξικού](#) και βρείτε το κείμενο με τίτλο «Τα πρόσωπα στα παραδείγματα του λεξικού». Τα πρόσωπα που εμφανίζονται στα παραδείγματα του λεξικού είναι γραμμένα με **κόκκινο** χρώμα. Διαβάστε τα και γράψτε τα ονόματά τους παρακάτω:

Κώστας, Αθηνά, ...

Για να τους γνωρίσετε καλύτερα, διαβάστε την ιστορία τους και στη συνέχεια απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς ονομάζονται οι γονείς του Κώστα και της Αθηνάς;

Ο πατέρας τους ονομάζεται ...

Η μητέρα τους ονομάζεται ...

- Τι δουλειά κάνουν οι γονείς τους;

Η κυρία ...

Ο κύριος ...

- Η οικογένεια του Κώστα και της Αθηνάς συχνά πηγαίνει διακοπές στην Κρήτη ή στη Σπάρτη. Ποιους συναντούν εκεί;

Στην Κρήτη συναντούν...

Στη Σπάρτη συναντούν...

- Ποια παιχνίδια αρέσουν στον Κώστα και ποια στην Αθηνά;

Ο Κώστας προτιμάει ...

Η Αθηνά προτιμάει ...

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Διαβάστε ποιοι είναι: ο Νίκος, η Ελένη, ο Ίγκλι, ο κύριος Δημήτρης, η Ροζαλία και ο Πιτσικόκος και γράψτε μια πρόταση γι' αυτούς.

Ο Νίκος είναι ο καλύτερος ...

Η Ελένη είναι η καλύτερη ...

Ο Ίγκλι είναι συμμαθητής ...

Ο κύριος Δημήτρης μένει στη γειτονιά. Έχει ...

Η Ροζαλία είναι ...

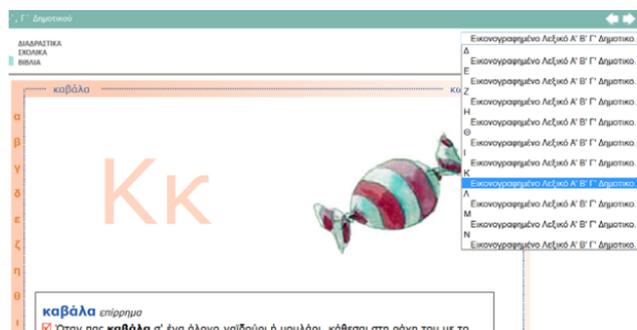
Ο Πιτσικόκος είναι ...

Εργασία 2

Όπως είδατε στο προηγούμενο κείμενο που διαβάσατε, ο κύριος Δημήτρης έχει ένα μίνι-μάρκετ, το οποίο μένει ανοιχτά μέχρι αργά το βράδυ, ακόμα και τα Σαββατοκύριακα. Μια μέρα κάποιος μπήκε στο μαγαζί και πήρε χρήματα από το ταμείο του. Η αστυνομία θα βρει τον κλέφτη; Θα τον στείλει στη φυλακή;

Αν θέλετε να μάθετε τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξτε μέσα στο λεξικό σας τις λέξεις: *καημένος, πιάνω, φυλακή, δικηγόρος, δικαστήριο* και διαβάστε τα παραδείγματα που είναι γραμμένα με **μπλε** χρώμα. Εκεί δίνονται οι απαντήσεις.

Για να αναζητήσετε τις λέξεις, θα σας βοηθήσει το αναδυόμενο ευρετήριο. Για παράδειγμα, για τη λέξη *καημένος*, θα επιλέξετε το γράμμα **Κ**:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κάθε φορά που εντοπίζετε μια από τις παραπάνω λέξεις, με αντιγραφή και επικόλληση θα μεταφέρετε το μπλε παράδειγμα που δίνει το λεξικό στους παρακάτω πίνακες:

καημένος

«Ο καημένος ο κύριος Δημήτρης! Κάποιος μπήκε στο μαγαζί και του πήρε το ταμείο.»

πίانو

φυλακή

δικηγόρος

δικαστήριο

Εργασία 3

Η Ροζαλία βγήκε στο δρόμο και χάθηκε. Τι φαντάζεστε ότι έγινε μετά; Σκεφτείτε και γράψτε τη συνέχεια της ιστορίας με τις λέξεις: εξαφανίζω, Αθηνά, ανησυχώ, βρίσκω, κουλουριάζω. Όταν τελειώσετε, διαβάστε τα παραδείγματα (με μπλε χρώμα) που δίνονται στο λεξικό σας για τις παραπάνω λέξεις. Τι παρατηρείτε;

Η Ροζαλία εξαφανίστηκε. Η Αθηνά ...

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εργασία 4

Στο «Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού» (ψηφιακό και έντυπο) υπάρχουν χρήσιμες πληροφορίες για την ορθή χρήση του. Μεταβείτε στη [σελίδα των πληροφοριών](#) και παρατηρήστε τα σύμβολα του πίνακα:

Με εξηγούμε τη λέξη για να καταλάβουμε τη σημασία της.

Μια λέξη μπορεί να έχει πολλές σημασίες.

Με εξηγούμε τις **άλλες** σημασίες της.

Με γράφουμε ένα **παράδειγμα** που δείχνει τη λέξη μέσα σε πρόταση.

Με θα βρεις λέξεις που θέλουν να πουν **περίπου το ίδιο πράγμα** με τη λέξη που ψάχνεις.

Με θα βρεις λέξεις που θέλουν να πουν το **αντίθετο** από τη λέξη που ψάχνεις.

Με θα βρεις λέξεις που ανήκουν στην **ίδια οικογένεια**.

Για μερικές λέξεις θα βρεις **περισσότερες πληροφορίες** σε εικόνες/πίνακες που βρίσκονται σε κάποια άλλη σελίδα και που δείχνει το .

Με δείχνουμε πως **συλλαβίζονται** οι λέξεις.

Με → δείχνουμε μια **άλλη λέξη** στην οποία θα βρεις πληροφορίες για τη λέξη που ψάχνεις.

Στη συνέχεια γράψτε στη δεξιά στήλη την πρόταση που ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

<p>βαγόني [τα] ουσιαστικό (βαγόνια) ☒ Το βαγόني ενός τρένου είναι το μέρος όπου κάθονται και μεταφέρονται οι επιβάτες. Ένα τρένο έχει δύο, ή περισσότερα βαγόνια και μία μηχανή που τα σέρνει.</p>	<p>Με το σύμβολο ☒ εξηγούμε τη λέξη</p>
<p>δανείζω, δανείζομαι ρήμα (δάνεια, θα δανείσω) Ο Νίκος δάνεισε το στίλο του στον Κώστα, επειδή εκείνος ξέχασε το δικό του.</p>	<p>Με το σύμβολο </p>
<p>σάκα [η] ουσιαστικό σχολική τσάντα</p>	<p>Με το σύμβολο </p>
<p>λέξη [η] ουσιαστικό (λέξεις) Το λεξιλόγιό σου είναι όλες οι λέξεις που ξέρεις και χρησιμοποιείς στη γλώσσα σου.</p>	<p>Με το σύμβολο </p>

3ο Φύλλο εργασιών

3^ο Φύλλο εργασιών: Λεξικό Α΄-Γ΄ Δημοτικού

Εργασία 1

Στον πίνακα βλέπουμε μερικά από τα σύμβολα του «Εικονογραφημένου Λεξικού».

Το διαδικτυακό «Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού» χρησιμοποιεί παρόμοια σύμβολα.

Μπορείτε να τα τοποθετήσετε στη σωστή γραμμή:

Με ☒ εξηγούμε τη λέξη για να καταλάβουμε τη σημασία της.	
Με γράφουμε ένα παράδειγμα που δείχνει τη λέξη μέσα σε πρόταση.	
Με ☐ θα βρεις λέξεις που θέλουν να πουν περίπου το ίδιο πράγμα με τη λέξη που ψάχνεις.	
Με ☒ θα βρεις λέξεις που θέλουν να πουν το αντίθετο από τη λέξη που ψάχνεις.	
Με ☒ θα βρεις λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια .	
Με δείχνουμε πως συλλαβίζονται οι λέξεις.	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εργασία 2

Τοποθετήστε τα σύμβολα στη σωστή θέση:

αγελάδα

[η], ουσιαστικό

Η αγελάδα είναι ένα μεγάλο ζώο που ζει στο αγρόκτημα. Το αρμέγουμε και μας δίνει γάλα.

α-γε-λά-δα

'το αγρόκτημα'

μαγειρεύω

μαγειρεύω, μαγειρεύομαι, ρήμα

1) Όταν μαγειρεύεις, φτιάχνεις φαγητό. 2) Λέμε ότι μαγειρεύεις κάτι πίσω από την πλάτη των άλλων, όταν ετοιμάζεις κάτι στα κρυφά.

1) Κάθε Κυριακή η κυρία Μαργαρίτα μαγειρεύει κρέας ή ψάρι.

Η δουλειά του μάγειρα και της μαγειρίσσας είναι να μαγειρεύουν, ν' ασχολούνται με το μαγείρεμα.

μα-γει-ρεύ-ω

θαμπός, θαμπή, θαμπό

επίθετο

1) Τα τζάμια είναι θαμπά από τον ατμό. Ο Κώστας δεν μπορεί να δει καλά μέσα από αυτά. 2) Η φωτογραφία είναι θαμπή. Δεν φαίνεται καθαρά τι δείχνει.

θολός, καθαρός

θαμπώνω

θα-μπός

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

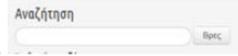
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Για να ελέγξετε τις απαντήσεις σας, μεταβείτε στο [Λεξικό Α΄ - Γ΄ Δημοτικού](#) και βρείτε τις λέξεις. Θυμηθείτε ότι έχετε δύο τρόπους αναζήτησης: α) το ευρετήριο (στη δεξιά στήλη της οθόνης) και β) το πλαίσιο αναζήτησης.

Εργασία 3

Παρατηρήστε τις λέξεις της δραστηριότητας 2. Γράψτε δίπλα σε κάθε λέξη εάν είναι ουσιαστικό, επίθετο ή ρήμα.

θαμπός, θαμπή, θαμπό επίθετο	
μαγειρεύω μαγειρεύω, μαγειρεύομαι, ρήμα	
αγελάδα [η], ουσιαστικό	

4ο Φύλλο εργασιών: Αναζήτηση σε διαφορετικά διαδικτυακά λεξικά

Εργασία 1

Ο Αρμπέν αναζήτησε στην εγκυκλοπαίδειά του πληροφορίες για τους λύκους. Οι πληροφορίες τον ενθουσίασαν, όμως οι λέξεις: *πέλμα*, *λύκαινα*, *σκοτάδι*, *επιβιώνουν* τον δυσκόλεψαν.

Θέλετε να τον βοηθήσετε; Αν ναι, διαβάστε τις πληροφορίες που βρήκε ο Αρμπέν για τον [«λύκο»](#) (βρίσκονται στην ενότητα 24 του σχολικού βιβλίου *Να σου πω τι έμαθα;*, γ' τεύχος Γλώσσας). Εκεί, εντοπίστε τις παραπάνω λέξεις και σκεφτείτε ποιες άλλες λέξεις θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε στη θέση τους, χωρίς να αλλάξει το νόημα της πρότασης. Δηλαδή, για κάθε άγνωστη λέξη σκεφτείτε μια συνώνυμή της. Γράψτε τα συνώνυμα που σκεφτήκατε στον παρακάτω πίνακα, δίπλα σε κάθε πρόταση.

Έχει ψηλά πόδια και φαρδύ πέλμα , για να μπορεί να περπατά εύκολα στο χιόνι.	
Ο λύκος και η λύκαινα μένουν μαζί για όλη τους τη ζωή.	
Βλέπει πολύ καλά στο σκοτάδι .	
Αγαπούν πολύ τα παιδιά τους. Τα έχουν μαζί τους για έναν χρόνο και τους μαθαίνουν πώς να επιβιώνουν .	

Εργασία 2

Για να βρείτε τη **σημασία** των λέξεων, **παραδείγματα** για τη χρήση τους στον λόγο και **συνώνυμες** λέξεις, μεταβείτε στα λεξικά:

- [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- [Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)
- [Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#) (από το ψηφιακό σχολείο)

Επισκεφτείτε και τα τρία λεξικά, διαβάστε τις πληροφορίες που σας δίνονται και στη συνέχεια με αντιγραφή και επικόλληση συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με στοιχεία από όποιο λεξικό θέλετε. (**Προσοχή!** Μετά την επικόλληση, να αλλάξετε το μέγεθος της γραμματοσειράς σε 12.)

πέλμα		
σημασία	συνώνυμα	παράδειγμα

λύκαινα		
σημασία	συνώνυμα	παράδειγμα

σκοτάδι		
σημασία	συνώνυμα	παράδειγμα

επιβιώνουν		
σημασία	συνώνυμα	παράδειγμα

Εργασία 3

Αναζητήστε τη λέξη **πέλμα** στην ιστοσελίδα [Λεξικόπιο](#). Παρατηρείστε κάτω από τον τίτλο «Μορφολογία» τα στοιχεία της λέξης: τι μέρος του λόγου είναι, πόσους αριθμούς έχει, πόσες πτώσεις και την κλίση της.

πέλμα Αναζήτηση

Συλλαβισμός
πέλ-μα

Μορφολογία
πέλμα ουα. ουδ.

	Ενικός	Πληθυντικός
Ονομαστική	το πέλμα	τα πέλματα
Γενική	του πέλματος	των πέλματων
Αιτιατική	το πέλμα	τα πέλματα
Επιθετική	πέλμα	πέλματα

Όπως βλέπετε, σε ορισμένες πτώσεις η μορφή της λέξης αλλάζει. Διαλέξτε μια μορφή της λέξης (π.χ. τα πέλματα) και γράψτε ένα δικό σας παράδειγμα.

παράδειγμα

Εργασία 4

Αναζητήστε τις λέξεις **λύκαινα**, **σκοτάδι** και **επιβιώνουν** στο [Λεξικόπιο](#). Μελετήστε τη μορφολογία των λέξεων, επιλέξτε τη μορφή που σας αρέσει και γράψτε τα δικά σας παραδείγματα:

παράδειγμα

παράδειγμα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

παράδειγμα

5ο Φύλλο εργασιών: φτιάχνουμε το δικό μας λεξικό

Επιτέλους, ήρθε η ώρα να φτιάξετε το δικό σας λεξικό! Ανοίξτε το αρχείο παρουσιάσεων «Το δικό μας λεξικό» και δείτε το σε προβολή παρουσίασης. Στη συνέχεια πηγαίνετε στη διαφάνεια «Δραστηριότητα 1» και ακολουθήστε τις οδηγίες, για να προσθέσετε τις δικές σας λέξεις στο λεξικό σας.

Καλή επιτυχία!

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

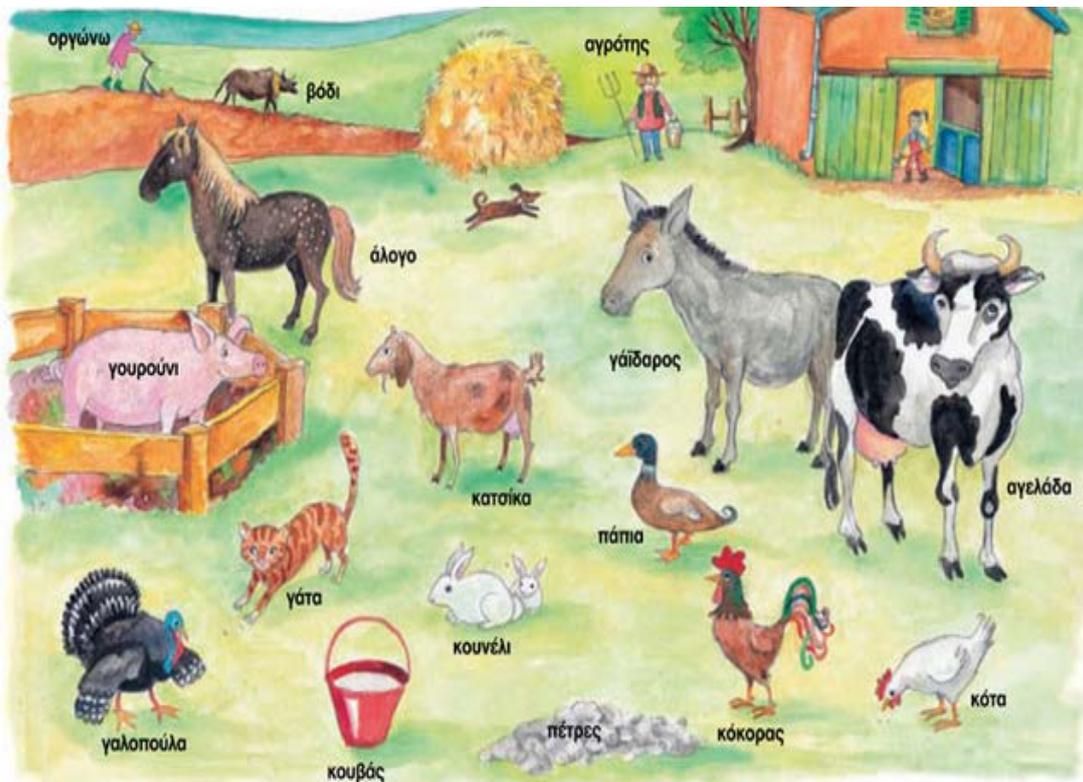
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

6ο φύλλο εργασιών

Ομάδα 1

Η τάξη σας αποφάσισε να παίξει το παιχνίδι «ταμπού». Οι οδηγίες του παιχνιδιού περιγράφονται παρακάτω:

Αναζητήστε στο «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» την ιστοσελίδα του γράμματος Α (με τη βοήθεια του αναδυόμενου ευρετηρίου) και εντοπίστε τον πίνακα με το αγρόκτημα.

Παρατηρήστε τα αντικείμενα και τα πρόσωπα του πίνακα και προσπαθήστε να εξηγήσετε τη σημασία των λέξεων: *άλογο*, *κουβάς*, *πέτρες* και *οργάνω* στις άλλες ομάδες. **Προσοχή! Στις προτάσεις σας δε θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε τη λέξη που προσπαθείτε να εξηγήσετε.** Είναι λέξη «ταμπού». Για να θυμάστε τις προτάσεις σας, σημειώστε τις παρακάτω:

		
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

<u>άλογο</u>
<u>κουβάς</u>
<u>πέτρες</u>
<u>οργώνω</u>

Όταν γράψετε τη σημασία τους, διαβάστε τις προτάσεις σας στις υπόλοιπες ομάδες.
 Εάν θέλετε, μπορείτε στη συνέχεια να δείτε τον ορισμό των λέξεων στο ψηφιακό «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» ή στο διαδικτυακό «[Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)».

Νικήτρια είναι η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις ταμπού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

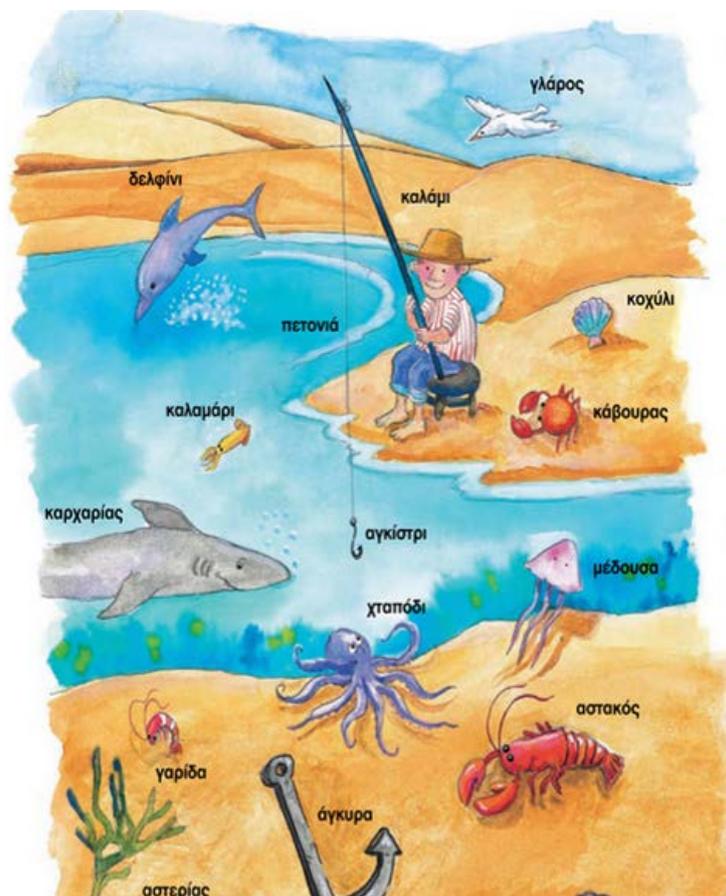

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 2

Η τάξη σας αποφάσισε να παίξει το παιχνίδι «ταμπού». Οι οδηγίες του παιχνιδιού περιγράφονται παρακάτω:

Αναζητήστε στο «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» την ιστοσελίδα του γράμματος Θ (με τη βοήθεια του αναδυόμενου ευρετηρίου) και εντοπίστε τον πίνακα με τη θάλασσα.

Παρατηρήστε τα αντικείμενα και τα πρόσωπα του πίνακα και προσπαθήστε να εξηγήσετε τη σημασία των λέξεων: *καρχαρίας*, *άγκυρα*, *γλάρος* και *αγκίστρι* στις άλλες ομάδες. **Προσοχή! Στις προτάσεις σας δε θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε τη λέξη που προσπαθείτε να εξηγήσετε.** Είναι λέξη «ταμπού». Για να θυμάστε τις προτάσεις σας, σημειώστε τις παρακάτω:

		
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

<u>καρχαρίας</u>
<u>άγκυρα</u>
<u>γλάρος</u>
<u>αγκίστρι</u>

Όταν γράψετε τη σημασία τους, διαβάστε τις προτάσεις σας στις υπόλοιπες ομάδες.

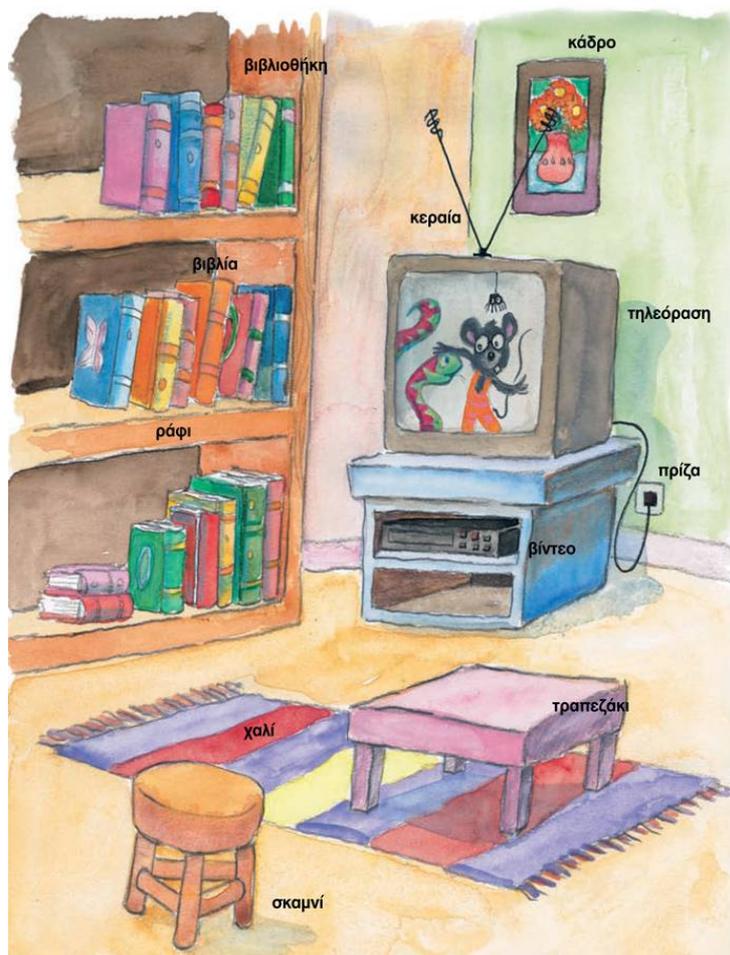
Εάν θέλετε, μπορείτε στη συνέχεια να δείτε τον ορισμό των λέξεων στο ψηφιακό «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» ή στο διαδικτυακό «[Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)».

Νικήτρια είναι η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις ταμπού.

Ομάδα 3

Η τάξη σας αποφάσισε να παίξει το παιχνίδι «ταμπού». Οι οδηγίες του παιχνιδιού περιγράφονται παρακάτω:

Αναζητήστε στο «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» την ιστοσελίδα του γράμματος Δ (με τη βοήθεια του αναδυόμενου ευρετηρίου) και εντοπίστε τον πίνακα με το δωμάτιο.

Παρατηρήστε τα αντικείμενα του πίνακα και προσπαθήστε να εξηγήσετε τη σημασία των λέξεων: *σκαμνί, βίντεο, βιβλία και χαλί* στις άλλες ομάδες. **Προσοχή! Στις προτάσεις σας δε θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε τη λέξη που προσπαθείτε να**

εξηγήσετε. Είναι λέξη «ταμπού». Για να θυμάστε τις προτάσεις σας, σημειώστε τις παρακάτω:

<u>σκαμνί</u>
<u>βίντεο</u>
<u>βιβλία</u>
<u>χαλί</u>

Όταν γράψετε τη σημασία τους, διαβάστε τις προτάσεις σας στις υπόλοιπες ομάδες.

Εάν θέλετε, μπορείτε στη συνέχεια να δείτε τον ορισμό των λέξεων στο ψηφιακό «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» ή στο διαδικτυακό «[Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)».

Νικήτρια είναι η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις ταμπού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 4

Η τάξη σας αποφάσισε να παίξει το παιχνίδι «ταμπού». Οι οδηγίες του παιχνιδιού περιγράφονται παρακάτω:

Αναζητήστε στο «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» την ιστοσελίδα του γράμματος Ν (με τη βοήθεια του αναδυόμενου ευρετηρίου) και εντοπίστε τον παρακάτω πίνακα.

Παρατηρήστε τα πρόσωπα του πίνακα και προσπαθήστε να εξηγήσετε τη σημασία των λέξεων: *διψώ*, *πεινώ*, *ιδρώνω* και *πονώ* στις άλλες ομάδες. Προσοχή! **Στις προτάσεις σας δεν θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε τη λέξη που προσπαθείτε να εξηγήσετε.** Είναι λέξη «ταμπού». Για να θυμάστε τις προτάσεις σας, σημειώστε τις παρακάτω:

<u>διψώ</u>
<u>πεινώ</u>
<u>ιδρώνω</u>
<u>πονώ</u>

Όταν γράψετε τη σημασία τους, διαβάστε τις προτάσεις σας στις υπόλοιπες ομάδες. Εάν θέλετε, μπορείτε στη συνέχεια να δείτε τον ορισμό των λέξεων στο ψηφιακό «[Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού](#)» ή στο διαδικτυακό «[Λεξικό Α΄- Γ΄ Δημοτικού](#)».

Νικήτρια είναι η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις ταμπού.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το λεξικό που θα δημιουργήσουν οι μαθητές μπορεί να εμπλουτίζεται με νέες λέξεις είτε από δραστηριότητες που συνδέονται με τα γλωσσικά μαθήματα είτε από δραστηριότητες της σχολικής ζωής (π.χ. γιορτές ή πρόγραμμα φιλιαναγνωσίας), καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Εάν το λεξικό τους αποδειχτεί τελικά ένα χρήσιμο γλωσσικό εργαλείο, θα μπορούσε να δημοσιευθεί στον ιστότοπο του σχολείου, για να το συμβουλεύονται και οι υπόλοιπες τάξεις του σχολείου.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το κείμενο «λύκος» της ενότητας 5 επιλέχθηκε τυχαία, για να δώσει ένα παράδειγμα της δραστηριότητας που προτείνεται. Ο/Η εκπαιδευτικός της εφαρμογής μπορεί να επιλέξει όποιο κείμενο θελήσει, ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης του/της. Το ίδιο ισχύει και για τις λέξεις που αναζητούνται στις εργασίες. Ο/Η εκπαιδευτικός που θα εφαρμόσει το σενάριο μπορεί να επιλέξει άλλες λέξεις, εάν αυτό τον/την εξυπηρετεί. Όλες οι λέξεις που προτείνονται στο σενάριο είναι ενδεικτικές εκτός από αυτές του αρχείου παρουσιάσεων «Το δικό μας λεξικό» που αποτελούν το σώμα των λέξεων που θα πρέπει να έχουν στο λεξικό τους, σύμφωνα με διάφορες εργασίες που προτείνονται στο βιβλίο της Γλώσσας.

Τα τρία πρώτα φύλλα εργασιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο από τον φάκελο συνοδευτικού υλικού, καθώς στο παρόν σενάριο λόγω τεχνικών προβλημάτων έχουν ενσωματωθεί ως εικόνες.

Το σενάριο περιέχει αρκετές εργασίες αναζήτησης και ίσως σε κάποια σημεία να υπάρχουν επικαλύψεις. Εάν ο/η εκπαιδευτικός της εφαρμογής διαπιστώσει ότι ο στόχος της δραστηριότητας έχει επιτευχθεί, μπορεί να αφαιρέσει κάποια εργασία ή να προσθέσει κάποια άλλη. Επιπλέον, πάντοτε υπάρχει η δυνατότητα να υλοποιηθεί ένα μέρος του σεναρίου, εκείνο που εξυπηρετεί κάθε φορά τον σκοπό της άσκησης.

Δραστηριότητες επέκτασης του σεναρίου προτείνονται στις δραστηριότητες του αρχείου παρουσιάσεων «Το δικό μας λεξικό».

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ευθυμίου, Α., κ.ά. 2009. *Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού. Το Πρώτο μου Λεξικό*. έκδοση Γ'. Αθήνα: ΟΕΒΔ.

ΕΚΠΑ: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής. 2004. *Εικονογραφημένο Λεξικό: Λέξεις και Εικόνες*. Αθήνα.

ΕΚΠΑ: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής. 2007. *Το μικρό μου λεξικό 1,2,3,4*. Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο συνοδευτικό υλικό του σεναρίου, εκτός από τα έξι φύλλα εργασιών, ο/η εκπαιδευτικός θα βρει:

- α) το αρχείο παρουσιάσεων «οι διαφάνειες μεπερδούτηκαν», το οποίο συνοδεύει το 1ο φύλλο εργασιών
- β) το αρχείο παρουσιάσεων «το δικό μας λεξικό», το οποίο συνοδεύει το 5ο φύλλο εργασιών.